

Vaidmanas jums pasirodė vakarinėje penktos valandos laidoje: baltu tvarsčiu apmuturiuota galva jis priminė vienuolę ar sužeistą lakūną, nukritusį rugių laukuose vieną rugsėjo dieną; panašią dieną plačiai nuskambėjo Gėlių Dievo Motinos vardas. Spausdinimo mašinų ištiražuotas gražus jo veidas, pažiręs ant Paryžiaus ir ant visos Prancūzijos, ant pačių atkampiausių kaimelių, lūšnų ir pilių, nuliūdino miesčionis: nori nenori teko pripažinti, kad į kasdienį gyvenimą prasiškerbė žavingi žudikai, kurie kėsina siutrikdyti miegą, pasalūniškai atkopę užpakaliniais laiptais, o šie, lyg tikri bendrininkai, nė nesugirgždės. Po nuotrauka švietė jo nusikaltimai: pirma žmogžudystė, antra žmogžudystė, trečia žmogžudystė – visos šešios liudijo jo slaptą didybę ir pranašavo būsimą šlovę.

Kiek anksčiau negras Saulės Angelas užmušė savo meilužę.

Kiek vėliau kareivis Morisas Piloržas mažiau nei dėl tūkstančio frankų nužudė savo meilužį Eskuderą, pasikui per dvidešimtąjį gimtadienį Piloržui nukirto galvą, prisimenat, įtūžusiam budeliui jis parodė nosį.

Galiausiai vienas karinio laivo leitenantas, visai dar vaikas, išdavė vien kad išduotų ir buvo sušaudytas. Pagerbdamas šiuos jų nusikaltimus aš ir rašau savo knyga.

Apie tai, kaip nuostabiai skleidėsi tie gražūs ir tam-
sūs žiedai, sužinojau tik nuotrupomis: vieną sugraibiau
iš laikraščio skiautės, apie kitą lyg šiaip sau užsiminė
mano advokatas, trečią papasakojo, galima sakyti, ap-
dainavo kaliniai – tas dainavimas toks fantastiškas ir
graudulingas (tartum *De profundis*), kaip ir vakarais
jų atliekamos raudos, jos prasismelkia pro kameras ir
mane pasiekia persimainiusios, sielvartingos, prislopusios.
Sakinių pabaigoje balsas nutrūksta ir dėl to įtrūkio
pasidaro toks švelnus, kad, rodos, jam antrina angelai,
o tai kelia siaubą, nes angelai man baisūs – besieliai ir
bekūniai, balti, besvoriai ir siaubingi kaip permatomi
vaiduoklių kūnai.

Visi tie jau nebegyvi žudikai mane nuolat aplanko
ir kiekvienąkart, kai kuri tų gedulo žvaigždžių nukrinta
mano kameroje, širdis man ima smarkiai plakti, pliekia
it nepaliaujamai mušamas būgnas, skelbiantis miestą
pasiduodant. Paskui seka įkarštis – panašus mane pa-
gavo ir keletui minučių privertė juokingai susigūžti, kai
išgirdau virš kalėjimo praskrendant vokiečių lėktuvą
ir visai šalia sprogstant numestą bombą. Akimirksnį
išvydau vienišą, geležinio paukščio nešamą vaiką, ku-
ris juokdamasis sėjo mirtį. Dėl jo vienintelio pratrūko
sirenos, varpai, šimtas viena Dofino aikštės patrankos

salvė, neapykantos ir baimės riksmi. Iš beprotiško
išgąščio visos vienutės ėmė drebėti, trinksėti, kaliniai
daužė duris, raičiojosi ant grindų, keikėsi, verkė, bur-
nojo ir meldė Dievą. Kaip sakiau, lėktuve pamačiau
arba tariausi pamatęs aštuoniolikmetį vaiką ir iš savo
426-osios kameros jam meiliai nusišypsojau.

Nesu tikras, ar tai jų veidai mano kameros sienas
nutaškė deimantiniais purvais, bet juk neatsitiktinai iš
žurnalų išsipjoviau tas gražias galvutes tuščiomis aki-
mis. Sakau tuščiomis, nes visos jos vaiskios ir, regis,
dangiškai žydros, panašios į skutimosi peiliukus, tarp
kurių aštrių briaunų švyti žvaigždė, žydros ir tuščios
kaip nebaigtų statyti namų langai; kai pro juos žiūri,
dangus atsiveria priešingos sienos ertmėse. Tarsi vė-
jams rytais atsilapojusios kareivinės, atrodytų, tuščios
ir švarios, bet iš tikrųjų pilnos pavojingų, suvirtusių kaip
papuola į savo lovas patinų. Sakau tuščios, bet vos už-
simerkusios tos akys man ima kelti dar didesnę nerimą,
taip pro didžiulį kalėjimą praeinančiai merginai baugu
grotuotų langų, už kurių miega, sapnuoja ir spjaudosi
gaujos žudikų, pavertusių kiekvieną kamerą šnypščian-
čių gyvačių lizdu, bet kartu ir kažkuo panašiu į klau-
syklą su pridulkėjusiomis saržos užuolaidomis. Iš tų
akių nesklinda toks akivaizdus paslaptینگumas kaip iš

uždarų, aukštomis sienomis atsitvėrusių miestų – Liono ar Ciuricho, – bet jos mane hipnotizuoja ne mažiau nei tušti teatrai, apleisti kalėjimai, sustabdyti mechanizmai ir dykumos, nes dykumos yra uždaros, jos neatsiveria begalybei. Žmonės tokiais veidais man kelia siaubą, kai tenka pro juos brautis apgraibomis, bet – koks kerintis netikėtumas – kai patenku į jų sielos peizažą ir eidamas drebančia širdimi pasuku į kokią nors apleistą vietelę, neaptinku nieko, išskyrus dunksančią tuštumą, apčiuopiamą ir orią kaip dieviškoji rusmenė.

Kaip jau sakiau, nesu tikras, ar tikrai tos galvos priklauso mano nukirsdintiems draugams, bet pagal tam tikrus ženklus suprantu, kad ant sienos kabančios galvos, vikrios kaip botago virvės ir kietos kaip stikliniai peiliai, išmintingos lyg daktarus žaidžiantys vaikai ir gaivios lyg neužmirštuolės, buvo pasirinktos tapti siaubingų sielų buveine.

Laikraščiai retai pasiekia mano kamerą, ir iš pačių gražiausių jų puslapių tarsi iš gegužio sodų būna išplėšti įstabiausi žiedai – suteneriai. Nepalenkiami, griežti suteneriai su tokiais išsiskleidusiais organais, kad aš nebesusigaudau, gal tie organai – tai lelijos, o gal tos lelijos ir organai – tai ne visai jie, galop susipainioju taip, kad vakarais keliaklupsčias mintyse apglėbiu jų

kojas – štai kaip mane pribloškia ir viską sumaišo tasai nepaprastas standumas, o atsiminimuose, kuriais su didžiausiu malonumu peniu savo naktis, regiu tave, išsitiesusį ir pasyvų, skęstantį mano glamonėse; tik tavo varpa, styranti ir švytruojanti, įsiskverbia į mano burną, kaip netikėtai ir šiurkščiai įsminga varpinė į tamsų it rąšalas debesį ar į krūtį – skrybėlės smeigė. Tu nekrutėjai, nemiegojai, nesapnavai, bet buvai kažkur toli, nejudrus ir pablyškęs, sustiręs, šaltas, išsitiesęs ant lygios lovos tarsi karstas jūros paviršiu; aš žinojau, mes skaistūs, kai jutau, kaip tu, tolydžio trūkčiodamas, baltas ir švelnus, teki į mane. Galbūt apsimitinėjai, kad tau malonu. Bet kaip tik tuo akimirksniu tave nušvietė tyki ekstazė ir tavo palaimingą kūną apsupo antgamtiškas ratilas, nelygu mantija, iš kurios kyšojo tavo galva ir kojos.

Šiaip ar taip, turiu dvi dešimtis nuotraukų, pakramtytu duonos minkštumu jas prilipdžiau kitoje ant sienos pakabintų taisyklių pusėje. Kai kurias prismeigiau žalvario vielos smeigėmis, tos vielos spalvoto stiklo karoliukams verti man atneša meistras.

Kiti kaliniai iš tų karoliukų veria laidotuvių vainikėlius, o aš patiems tikriausiems nusikaltėliams padariau žvaigždės formos rėmelius. Vakaraus, kai jūs atlapojate langus į gatvę, aš atsiverčiu kitą taisyklių pusę. Tada į